

Noia amb barret llegint al jardí
Text: ANNA LLOSAS I JUANOLA

Autor desconegut

---

c. 1920

Pintura/cartró

---

40 x 30 cm

Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 251.808

Fons d'Art Diputació de Girona

Sembla que, a primera vista, l'obra que ens disposem a mirar no presenta res de gaire destacable. És una escena costumista força anodina, una dona llegint en un espai exterior. A la història de l'art, podem trobar molts quadres que s'hi assemblin. Monet té un quadre titulat *Dama en el jardí* (1866) i Sorolla, *La meua dona i les meves filles al jardí* (1910). Qui va titular l'obra que tractem va decidir dir-li *Noia amb barret llegint al jardí*, un altre títol merament descriptiu del que s'hi mostra. No se sap qui li va posar ni si és la mateixa persona que el va pintar, també desconeguda. Per l'estil i pel tema, podem deduir que deu compartir més o menys època amb les obres citades i que deu ser de començament de segle, però no en tenim cap certesa. Tampoc sabem com va arribar al Museu d'Art, i l'única informació que en tenim, la fitxa tècnica, presentava errors sobre el seu material de suport, ja que posava que era oli sobre fullola quan en realitat és cartró. Tot porta a pensar que mai s'ha observat gaire atentament. Per tant, està bé que se'n faci un petit estudi, i em dedicaré a desgranar tots aquells elements de l'obra que el títol destaca com a més rellevants.

Autor desconegut, *Noia amb barret llegint al jardí* (detall), c. 1920. Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 251.808. Fons d'Art Diputació de Girona.

Començaré parlant del jardí, escenari de la imatge. De fet, anomenar-lo jardí és una mica intuïtiu, perquè en veiem ben poc. Només unes plantes indefinides, en segon pla, però que ressalten molt pel seu color fosc: contrasten amb la claror de l'escena i hi aporten ombra. La pinzellada, molt solta, les fa abundoses, com si creixessin de manera descontrolada. En contrast amb aquesta voràgine vegetal, s'imposen els elements arquitectònics del jardí, que sí que distingim clarament. Un mur que el verdet ha començat a conquerir, i que dona encara més sensació de frescor a l'escena. Una escala, que reforça la idea que es tracta d'un racó recollit i segurament més proper a la casa. I per acabar la tanca, que distingim clarament, fet que trobo molt significatiu. Encara que no puguem veure ben bé què és el que delimita, és la que ens porta a saber a primer cop d'ull que ens trobem davant d'un jardí: conté l'essència pròpia del jardí, perquè un jardí ha de ser un espai tancat, i és la delimitació el que el defineix. De fet, la paraula *garden* prové de la germànica *garten*, que vol dir clos. A la seva història, el jardí comença essent un tros delimitat, amb una tanca que servia per protegir el que s'hi cultivava. En els seus orígens eren aliments, ja que es creu que els jardins neixen amb la sedentarització de les societats¹, quan també neix la necessitat de conrear. Però encara que tinguin una finalitat utilitària, no es deixa de banda la funció estètica: tenien un trosset destinat al cultiu de flors i plantes aromàtiques, que va anar guanyant importància progressivament. Per tant, no només eren llocs destinats a la producció, sinó que havien de ser llocs de gaudi per als sentits. Passejar-hi t'havia d'aportar calma, eren espais de beatitud i repòs. De fet, segons la tesi de Michael Jakob del jardí i la seva representació², qualsevol jardí no és res més que una representació del Paradís. Defensa que tots els jardins que es creen, tant en les arts com en la realitat, reproduïxen la idea del jardí primigeni, que és el Jardí de l'Edèn. Com que el Paradís és un lloc inaccessible, es creen jardins per poder-lo conèixer. I s'hi fa el mateix que es farà al jardí suprem: dedicar-se al gaudi.

Això pot equivaler a llegir, com fa la noia del quadre. No es pretén fer una interpretació religiosa d'una obra que no ho és, però fins i tot els quadres costumistes tenen una gran herència cristiana. L'escena de dones llegint, molt recurrent a l'art, es fa popular arran de les escenes de l'Anunciació on Maria apareix llegint. Les representacions de Maria Magdalena llegint exemplifiquen la vida retirada. Són escenes íntimes, on la lectura es mostra com un acte de recolliment en un mateix. No sabem què llegeix la noia de la pintura, però està prou absorta, aparentment, per no adonar-se que l'estan pintant.

Per acabar, parlarem de la noia: no la veiem gaire bé, només el barret que, com destaca el títol, és el detall més ben perfilat de la figura. Podem pensar fàcilment que es tracta d'una dona benestant, ja que es pot permetre gaudir dels dos elements que hem comentat: el jardí i la lectura. La lectura era un passatemps molt comú entre les dones burgeses. En canvi, que les dones s'interessessin per la jardineria no va ser ben vist fins a finals del segle XVIII: encara que les flors i les plantes estiguessin molt associades al món femení, no es

considerava que les tasques físiques que demana cuidar un jardí fossin apropiades per a les dones. Contra això, algunes van començar a escriure tractats de botànica i manuals de jardineria, per poder difondre un món que els era prohibit. També es van començar a obrir acadèmies femenines de jardineria, que van tenir un gran èxit³. La «conquesta» del jardí no va ser exclusivament femenina, sinó que amb el creixement de les ciutats es van començar a reclamar espais naturals urbans per a tothom. Es van destinar sols per a la creació de jardins públics, i se'n van obrir molts de grans finques privades. Així, els jardins van deixar de ser un bé privat, d'ús dels nobles que se'ls podien permetre, a ser un bé del qual tots els ciutadans es podien beneficiar. Va ser la burgesia qui en va treure més partit: els van en lloc de passejades i trobades socials. L'època en què es devia pintar el quadre segurament va coincidir amb la conquesta dels jardins com a bé social.

És interessant pensar en totes les referències, conscients o inconscients, que hi ha rere aquesta escena que sembla tan banal d'entrada. Qui li va posar aquest títol, *Dona amb barret llegint al jardí*, devia pensar que era la millor manera d'explicar el que es veia a primer cop d'ull, però encara queden moltes coses per dir-ne. Arribats a aquest punt, crec que toca preguntar-se si és més convenient respondre les preguntes que queden sense resoldre, o si es fa més justícia a l'obra deixant-ne de parlar. Sembla que potser el que voldria aquesta anònima lectora és que passéssim de llarg, per poder continuar llegint tranquil·lament en aquest racó apartat. Potser qui la va pintar ho va entendre perfectament i es va afanyar a captar el moment abans que el descobrissin, oblidant-se de firmar i convertint-se en un autor anònim també. Per tant, jo també ho deixo aquí, per no pertorbar més la quietud d'aquest jardí. Només queda celebrar que, tant en els jardins com en la lectura o en l'art, existeixin aquests espais de pau.

---

1. CLÉMENT, Gilles. *Una breve historia del jardín*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2019.

2. JAKOB, Michael. *El jardín y la representación*. Madrid: Siruela, 2010.

3. FRANK, Sabine i LANFRANCONI, Claudia. *Las mujeres que aman las plantas*. Madrid: Meava Ediciones, 2009.
